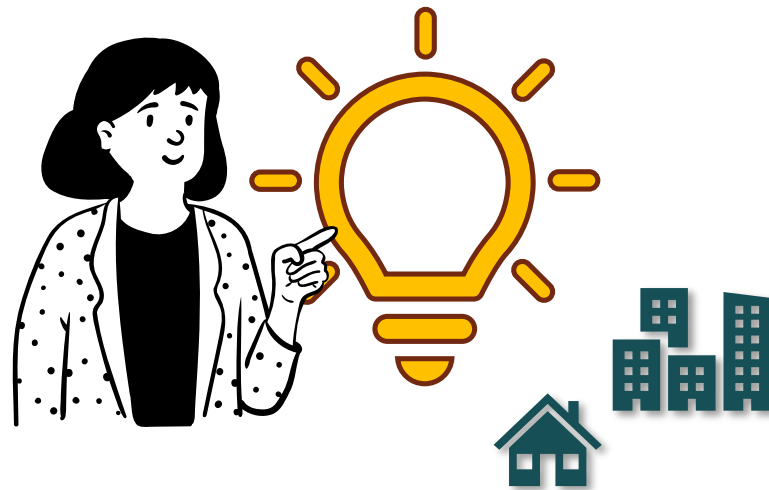

Energijos taupymo gairės namų ūkiams

Parengė VŠĮ Lietuvos energetikos agentūros
Energijos vartojimo efektyvumo didinimo kompetencijų centras

Dokumentas	ENERGIJOS TAUPYMO GAIRĖS NAMŲ ŪKIAMS
Sudarymo data	2024-09-25
Aprašas	VšĮ Lietuvos energetikos agentūra parengė taupymo veiksmus detalizuojančias „Energinis taupymo gaires namų ūkiams“, kurios apibendrina energijos taupymo veiksmus ir esminius įgyvendinimo procesus namų ūkių sektoriuje. „Energinis taupymo gairės namų ūkiams“ padės gyventojams susipažinti su efektyviausiais energijos taupymo patarimais greituoju laikotarpiu ir galimybėmis investuoti į išteklius tausojančius, energetinę nepriklausomybę užtikrinančius sprendimus ateičiai.
Versija	2.0.1
Parengė	VšĮ Lietuvos energetikos agentūra, Energinis vartojimo efektyvumo didinimo kompetencijų centras Mindaugas Mižutavičius Agnietė Melninkaitienė dr. Ričardas Masiulionis Ginta Samulienė Aistė Modestavičienė Rasa Jaciničienė (rengimo vadovas)
Recenzavo	VšĮ Lietuvos energetikos agentūra, Patarėja (komunikacijai) Vida Danilevičiūtė Černiauskienė

Turinys

Įvadas	4
Žymėjimai	7
Energijos taupymo veiksmai	8
I žingsnis. Pradėti nuo energijos vartojimą lemiančių įpročių	9
II žingsnis. Peržiūrėti energijos vartojimą	15
III žingsnis. Sumažinti energijos vartojimą	17
IV žingsnis. Įdiegti mažus ir vidutinius pagerinimus.....	20
V žingsnis. Atnaujinti ir iš esmės pagerinti efektyvumą.....	24
Priedai	27
Energijos taupymo žingsniai ir jiems numatyti apibendrinti veiksmai	28
Dažniausiai užduodami klausimai.....	38
Veiksmų sąrašas patikrinimui.....	43
Energijos vartojimo efektyvumo etiketė	44
Gairių naudojimosi instrukcija	45
Literatūros šaltiniai	48

Įvadas

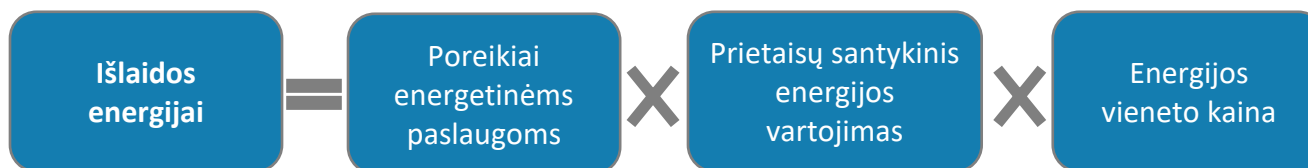
Efektyvus energijos vartojimas – vienas iš būdų mažinti šalies išteklių, reikalingų energijai gaminti, poreikį bei šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir kitų teršalų išmetimą. Prisidėti prie energijos vartojimo efektyvumo didinimo bei taupymo galime ir kiekvienas iš mūsų. Energijos taupymas yra vienas pagrindinių žingsnių, kuriuos, nepriklausomai nuo kitų aplinkybių, gali atlikti kiekvienas – taip prisidėdamas prie sąskaitų už energiją mažinimo, komforto ir gyvenimo kokybės namuose gerinimo.

Šios energijos taupymo gairės pateikia galimus veiksmus ir patarimus, kurių imantis galima sutaupyti reikšmingą energijos, ir tuo pačiu pinigų, kiekį. Gairėse pateikiami patarimai, padėsiantys taupyti elektros ir šilumos energiją, degalus bei kitą kurą. Pateiktų patarimų įgyvendinimui dažnu atveju pakanka energijos vartojimo įpročių keitimo. Taip pat siūlomi ir daugiau pastangų bei investicijų reikalaujantys veiksmai. Šiose gairėse galima rasti ir greitai įgyvendinamų veiksmų, kuriais vadovaudamiesi galite pradėti taupyti jau šiandien, taip pat informacijos apie didesnius reikalingus pokyčius, kurie padės sutaupyti energijos ir pinigų per ilgesnį laikotarpį. Kai kurių patarimų įgyvendinimui siūloma finansinė parama, apie kurią sužinoti daugiau galima interneto svetainėse, pasinaudojus interaktyviomis nuorodomis. Dar daugiau informacijos apie energijos taupymą namų ūkiuose galima rasti apsilankius VŠĮ Lietuvos energetikos agentūros svetainėje www.ena.lt.

Šiose gairėse rekomenduojami veiksmai energijai taupyti yra tik taupymo pavyzdžiai / pradinis sąrašas patikrinimui / įkvėpimas. Tarp pateiktų gairėse rasite ir jau girdėtus patarimus, pavyzdžiui, apie lempučių pakeitimą į elektrą taupančias, ir naujus, anksčiau negirdėtus energijos taupymo veiksmus. Pateikiami energijos taupymo patarimai padės pasirinkti geriausiai Jums tinkančius energijos taupymo veiksmus pagal disponuojamas pajamas, Jūsų pastangas bei siektiną taupymo potencialą.

Pridedamas veiksmų sąrašas patikrinimui, kuris padės greitai ir lengvai įvertinti savo namų ūkio energijos vartojimo įpročius ir rasti būdų, kaip efektyviau naudoti energiją kasdienėse veiklose. Veiksmų sąrašą rasite [čia](#).

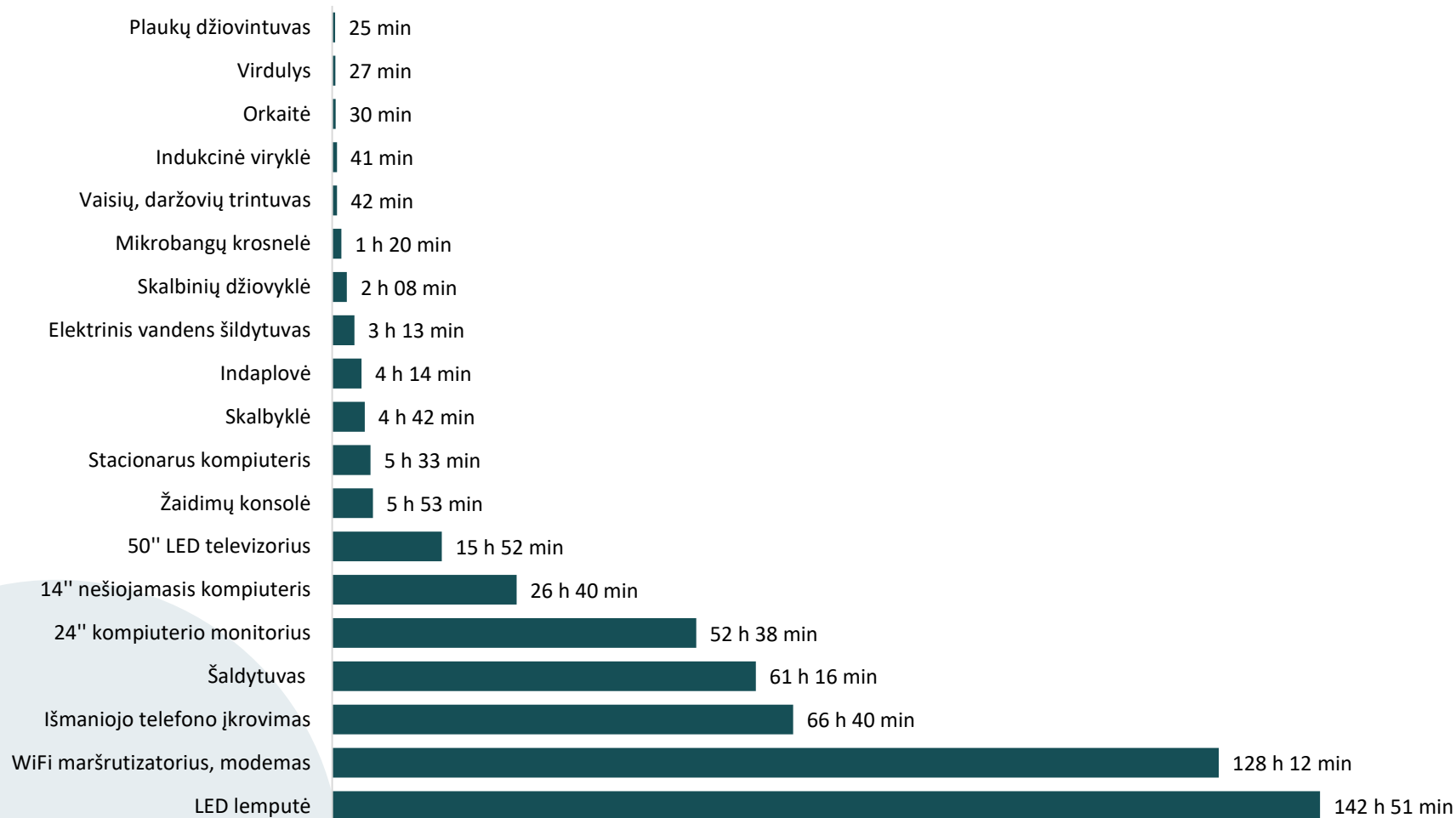
Išlaidos už energiją namų ūkiuose priklauso nuo trijų pagrindinių veiksnių: poreikių energetinėms paslaugoms, prietaisų santykinio energijos vartojimo ir energijos kainos.

Kuo šie veiksniai didesni, tuo didesnės išlaidos energijai. Namų ūkiai ribotai gali paveikti energijos vieneto kainą, tačiau gali įtakoti pirmųjų dviejų veiksnių kitimą ir turėtų siekti, kad jie būtų kuo mažesni. Poreikiai energetinėms paslaugoms labiausiai yra nulemti vartotojų norų ir galimybių, o prietaisų santykinis energijos vartojimas priklauso nuo jų techninių parametrų bei jų naudojimo pobūdžio. Jei techniniai parametrai priklauso nuo jų suprojektavimo, gamybos ir nusidėvėjimo, tai naudojimo pobūdis priklauso nuo žmogiškųjų įpročių, kuriuos galima lengvai keisti ir tam nereikia investicijų ir didesnių pastangų. Energijos vartojimo efektyvumas yra tuo didesnis, kuo mažiau energijos suvartojama tai pačiai funkcijai atlikti (šildyti patalpas iki nustatytos temperatūros, nukeliauti konkretų atstumą, apšviesti patalpą iki reikiamo lygio ir t. t.). Efektyvumo didinimas gali būti įgyvendintas ne tik diegiant fizines priemones, kurios reikalauja investicijų, bet ir mažinant energijos švaistymą dėl techniškai netvarkingų ar netinkamai veikiančių sistemų, keičiant žmonių elgseną.

Siekiant sumažinti energijos sąnaudas, o kartu ir poveikį aplinkai, naudinga suprasti, kad tai labiausiai priklauso nuo naudojamų prietaisų veikimo trukmės bei naudojimo kartų skaičiaus. Prietaisų naudojimo trukmės ir kartų skaičiaus mažinimas yra vienas iš pagrindinių aspektų norint sumažinti energijos sąnaudas – kuo trumpiau ir mažiau kartų jie veiks, tuo mažesnės bus išlaidos už jų suvartotą energiją. Žemiau pateikti (žr. 1 paveikslą) dažnai buityje naudojami prietaisai bei jų kiekvieno veikimo trukmės, kol būtų suvartojama 1 kilovatvalandė energijos. Kiekvienas namų ūkis turi sudaręs sutartis su energijos tiekėjais ir žino energijos kainas. Todėl apytiksliai būtų galima įvertinti, kiek gali kainuoti konkretaus prietaiso nereikalingas ar neefektyviai išnaudotas veikimas. Teigiantiems, kad toks prietaisų išjunginėjimas reikalauja daug pastangų ir neduoda daug naudos, patariama atsižvelgti į tai, kad kuo didesnė prietaiso galia – tuo daugiau galima sutaupyti jį išjungus (kai jų veikimas nereikalingas), nei išjungus mažesnės galios prietaisą.

Per kiek laiko prietaisais suvartos 1 kilovatvalandę energijos:

1 pav. 1 kilovatvalandės energijos suvartojimo elektriniais prietaisais trukmės palyginimas

Žymėjimai

Energijos rūšių žymėjimas

Šilumos energija (įskaitant centralizuotai tiekiamą ir individualių šaltinių pagamintą šilumos energiją)

Elektros energija (skirstomaisiais tinklais tiekama elektra, gaminama naudojant atsinaujinančius energijos išteklius ir iškastinį kurą))

Gamtinės dujos (kuro energija)

Transporto degalai (benzinas, dyzelinas, suskystintos gamtinės dujos)

Energijos taupymo potencialo žymėjimas

–

Išlaidas mažinantis, tačiau energijos netaupantis veiksmas

Mažas (nuo 1 iki 5 proc. pagal konkrečios energijos rūšies sąnaudas arba vartojimo kategoriją)

Vidutinis (5–15 proc. pagal konkrečios energijos rūšies sąnaudas arba vartojimo kategoriją)

Didelis (per 15 proc. pagal konkrečios energijos rūšies sąnaudas arba vartojimo kategoriją)

Kiti žymėjimai

Nuoroda į papildomą informaciją
(paspaudus nuorodą)

Igyvendinimo trukmės žymėjimas

–

Nedelsiant

Greitai
(iki 3 mėnesių)

Vidutinė trukmė
(3–6 mėnesiai)

Ilgai
(6–12 mėnesių)

Pastangų poreikio įgyvendinimui žymėjimas

–

Nereikalauja pastangų

Mažai pastangų

Vidutinės pastangos

Daug pastangų

Investicijų poreikio žymėjimas

–

Nereikalauja investicijų

Mažos investicijos
1–2 tūkst. Eur.

Vidutinės investicijos
nuo 1–2 tūkst. Eur iki 26 tūkst. Eur.

Didelės investicijos
nuo 26 tūkst. Eur.

Energijos taupymo veiksmai

I žingsnis. Pradėti nuo energijos vartojimą lemiančių įpročių

Efektyviai naudotis šaldytuvu:

- nepalikti pravirų durelių ir nuvalyti durų gumines tarpines;
- nuvalyti šilumos atidavimo radiatorių šaldytuvo nugarėlėje;
- periodiškai tirpinti šaldytuve susidarantį ledą;
- pagal maisto laikymo sąlygas nustatyti aukštesnę temperatūrą – jei nustatoma 1 laipsniu aukštesnė temperatūra, sutaupoma 6 proc. energijos;
- užšaldytą maistą ištirpinti šaldytuve – nereikės vartoti papildomos elektros energijos, naudojant mikrobangų krosnelę ar viryklę, taip pat atvės šaldytuvą;
- šaldytuve laikomus skysčius ir maistą būtina uždengti, nes neuždengti produktai išskiria drėgmę ir šaldytuvo kompresorius naudoja daugiau energijos šalčiui palaikyti;
- šaldytuvą rekomenduojama atitraukti nuo sienos pagal įrenginio technines specifikacijas;
- projektuojant virtuvę, šaldytuvo vietą parinkti toliau nuo orkaitės, indaplovės ir tiesioginių saulės spindulių.

Išjungti nenaudojamus buitines prietaisus.

Nesinaudojant elektros prietaisais, nepalikti jų budėjimo režime, o išjungti iš elektros tinklo. Palyginimai, per kiek laiko prietaisai gali suvartoti 1 kilovatvalandę energijos, jei jie nereikalingai ar neefektyviai naudojami, yra pateikti [čia](#).

Efektyviai naudotis skalbimo mašina:

- skalbti priekrovus pilną skalbimo mašiną (galima sutaupyti iki **33 Eur** per metus);
- skalbti šaltame vandenyje (jei galima pagal skalbiklių poveikį) – sumažinamos elektros sąnaudos apie 90 proc. (galima sutaupyti iki **60 Eur** per metus);
- naudoti skalbimo atidėjimo funkciją (skalbti naktį naudojant naktinį energijos tarifą);
- tobulėjant technologijoms, pagal galimybes, keisti skalbimo mašiną nauja (jei mašinos amžius viršija 10 metų). Naujos skalbimo mašinos naudoja iki 25 proc. mažiau energijos ir iki 33 proc. mažiau vandens vienam skalbimo ciklui;
- įsigyjant skalbimo mašiną, įsivertinti prietaiso dydį, atsižvelgiant į namų ūkio poreikius;
- skalbimo ciklo metu nustatyti ilgesnį gręžimo ciklą, taip skalbiniai bus sausesni, reikės mažiau džiovinti skalbinių džiovyklėje;
- rekomenduojama rinktis džiovyklę, veikiančią šilumos siurblio principu, kuri veikia 20-60 proc. efektyviau nei kitos džiovyklės; džiovyklėje naudoti žemesnės temperatūros režimą, net jei džiovinimo ciklas bus ilgesnis; rankšluosčius ir didesnio įgeriamumo audinius
- džiovinti atskirai nuo lengvų audinių;
- naudoti džiovyklės atvėsimo ciklą, baigiant džiovinti skalbinius džiovyklės sukauptoje šilumoje;
- esant galimybei, skalbinius džiovinti pakabintus, nenaudojant elektrinių džiovyklių.

Virdulyje užvirinti vandens pagal individualų poreikį, bet ne daugiau. Kasdien užvirinti du puodelius vandens (0,5 l) per metus kainuoja **5,38 Eur**. Jei virdulys pripilamas pilnas ir užvirinamas maksimalus telpantis vandens kiekis, pavyzdžiui 1,7 l, kuris visas vėliau nepanaudojamas, per metus patiriamos papildomos **10,75 Eur** išlaidos. Jei šis veiksmas kasdien atliekamas, pvz., 2 kartus per dieną, patiriamos nereikalingos apie **21,5 Eur** išlaidos.

Efektyviai naudotis oro kondicionieriumi:

- nustatyti kiek galima aukštesnę, bet komfortišką palaikomą temperatūrą (24–25 laipsniai šiltojo sezono metu);
- padidinus kondicionieriaus temperatūrą nuo 18 iki 24 laipsnių, elektros sąnaudas galima sumažinti 10–20 proc.;
- neleisti patalpoms įkaisti, žaliuzėmis, ritininėmis ar įprastomis užuolaidomis uždengti langus;
- panaudoti žemesnes temperatūras pasyviai vėsinimui – naktį praverti langus ir taip vėsinti patalpas. Vienai patalpai galima sumažinti elektros suvartojimą 5–10 proc. ir sumažinti išlaidas **7–15 Eur** per metus.

Efektyviai naudotis indaplove:

- naudoti eko režimą – taupusis režimas leidžia sumažinti elektros suvartojimą 25 proc. dėl žemesnės vandens temperatūros. Jei indaplovė per metus naudojama nuo 50 iki 150 kartų, tuomet galima sutaupyti nuo **4 iki 12 Eur** per metus;
 - prikrauti pilną indaplovę plaunamų indų. Jei ji prikraunama tik iki pusės ar mažiau, tuomet santykinis energijos kiekis tam pačiam indų kiekiui išplauti išauga 2 kartus;
 - naudoti plovimo atidėjimo funkciją. Jei indaplovė įjungiama vakarais / naktimis arba savaitgalį (panaudojant žemesnį elektros energijos tarifą), galima ženkliai sumažinti išlaidas.
- Įsigyjant indaplovę, svarbu:
- nešvarumų detektorius, kuris leidžia indaplovei parinkti reikalingą vandens kiekį;
 - vandens filtravimo sistema, kuri išfiltruoja maisto likučius ir leidžia optimizuoti vandens ir energijos kiekius;
 - efektyvios srovės, kurios tuo pačiu energijos ir vandens kiekiu geriau išplauna indus;
 - indų sudėjimo stalčių išdėstymas, kuris įtakoja plovimo kokybę;
 - indaplovės dydį pasirinkti pagal konkretaus namų ūkio poreikius.

Efektyviau naudoti energiją gaminant maistą:

- rinktis puodą ar keptuvę, kuri atitinka gaminamo maisto kiekį ir viryklės degiklio dydį. Jei maisto gamybai naudojamas per didelis indas, jį šildyti užtrunka ilgiau ir sunaudojama daugiau energijos;
- uždengti puodą ir keptuvę dangčiu. Uždengus dangtį, šiluma neišsisklaido aplinkoje ir virimo procesas vyksta greičiau. Taip sumažiname virimo laiką ir energijos sąnaudas;
- naudoti mažesnį vandens kiekį: kuo mažiau vandens naudojama, tuo greičiau jis užverda. Pavyzdžiui, makaronus galima virti mažesniame vandens kiekyje, taip sutaupant energijos;
- jei planuojama gaminimui naudoti šaldytą maistą, reikia iš anksto jį atšildyti šaldytuve. Tai sumažins gaminimo laiką ir sunaudojamos energijos kiekį;
- naudoti mikrobangų krosnelę arba garpuodį. Mikrobangų krosnelės ir garpuodžiai dažnai sunaudoja mažiau energijos nei įprastos viryklės, ypač mažesniame maisto kiekiui ar greito paruošimo patiekalams gaminti ar šildyti;
- sumažinti orkaitės naudojimą: kai įmanoma, naudoti elektrinę keptuvę, skrudintuvą, mikrobangų krosnelę, kurios sunaudoja mažiau energijos nei orkaitė. Siekiant išvengti orkaitės kaitinimo kelis kartus, rekomenduojama kepti keletą patiekalų vienu metu;
- panaudoti likusią šilumą: išjungti orkaitę arba viryklę likus kelioms minutėms iki maisto gaminimo pabaigos. Likusios šilumos užteks paruošti maistui, nesunaudojant papildomos energijos.

Planuoti didesnį energijos vartojimą naktį arba savaitgalį

(turintiems dviejų laiko zonų elektros energijos tiekimo planą). Įmanoma žymiai sumažinti išlaidas, jeigu daug energijai imlios veiklos būtų atliekam naktį (23.00–7.00 val. žiemą, 24.00–8.00 val. vasarą) ar savaitgaliais. Naudinga atidėti skalbimą, karšto vandens ruošimą, drabužių lyginimą, maisto gaminimą, telefonų ir kt. prietaisų baterijų įkrovimą ir naktį naudoti pigesnę energiją.

Tinkamai vėdinti namus:

- vėdinti tada, kai yra poreikis. Jei patalpose nėra mechaninio vėdinimo sistemos, jas reikia intensyviai vėdinti, kai padidėja CO2 koncentracija. Atidarius langus ar duris, patalpos atvėsinamos, bet prarandama šilumos energija. Jeigu reikia sumažinti vidaus oro temperatūrą, šildymą reikia reguliuoti termostatiniais regulatoriais, kai tokie įrengti (arba juos įsigyti);
- šaltuoju metų laiku ilgai nelaikyti atvirų langų ir durų. Patalpas geriau vėdinti intensyviai, bet trumpai. Taip nespės atvėsti sienos, lubos, grindys ir kiti paviršiai bei patalpose esantys daiktai;
- viryklės gartraukį naudoti tik gaminant maistą, nes jis ištraukia iš patalpos šilumą.

Vieną savaitgalio ar švenčių laikotarpio dieną nesinaudoti automobiliu.

Nesinaudojant automobiliu didžiuosiuose miestuose, vidutinė rida sumažėtų 47,6 km per dieną. Galimas sutaupymas – iki **233 Eur** per metus.

Taikyti ekonomiško ir ekologiško vairavimo principus:

- kuo ilgiau važiuoti vienodu greičiu, kuo aukštesne pavarą ir išlaikant žemesnes variklio apsukas;
- nesant būtinybės skubėti, važiuoti ne didesniu nei 90–100 km/h greičiu;
- greitėti tolygiai. Pajudant iš vietos, 20 km/h greitį pasiekti per 5 sekundes;
- siekiant išvengti transporto spūsčių, iš anksto suplanuoti kelionės laiką ir optimaliausią maršrutą;
- vairuojant stebėti eismą;
- tinkamai naudoti mechaninę pavarų dėžę. Kai galima, lėtėjant nenaudoti stabdžių pedalo;
- reguliariai tikrinti ir palaikyti tinkamą slėgį padangose;
- nelaikyti automobilyje nebūtinių daiktų, kai nenaudojamos, nuimti stogo bagažines bei jų laikiklius;
- išjungti variklį, jei stovima ilgiau kaip 2–3 min.;
- keliauti pilnu automobiliu, kartu su pakeleiviais;
- oro kondicionierių ir kitus elektrinius prietaisus automobilyje naudoti tik tada, kai būtina. Karštą dieną, padidinti kondicionieriaus temperatūrą 3 laipsniais;
- sumažinus greitį nuo 110 iki 90 km/h statistiniam automobiliui, Lietuvoje nuvažiuojančiam 13 tūkst. km/metus bei naudojančiam 6,5 l/100km nuvažiuoti, prognozuojamas kuro išlaidų sutaupymas – apie **61 Eur/metams**.

Trumpus atstumus eiti pėsčiomis arba važiuoti paspirtuku, dviračiu.

Žymią judumo dalį sudaro trumpos kelionės, kurių atstumas - iki 3 km. Trumpos kelionės sudaro ne mažiau kaip 20 proc. viso judumo automobiliu, o pusės jų galima atsisakyti ir pasirinkti eiti pėsčiomis arba važiuoti dviračiu, paspirtuku ir pan. Prognozuojamas sutaupymas – iki **123 Eur** per metus.

Galima valstybės parama įsigyjant dviratį ar elektrinį paspirtuką: visuomeninio transporto ir darnaus judumo skatinimas (paspirtukai, dviračiai, dalijimosi paslauga ir pan.) (2024-01 Nr. KK-AM-V04). Daugiau informacijos [interneto svetainėje](#)

Vietoje nuosavo automobilio naudotis viešuoju transportu.

Jei viešuoju transportu vykstama į darbą 2 dienas per savaitę, tai įvertinus nuosavo automobilio kuro sąnaudas ir išlaidas bei viešojo transporto bilieto kainą (vidutinė kelionės trukmė – iki 60 min), galimas sutaupymas – apie **107 Eur** per metus.

Galima valstybės parama finansavimui: Visuomeninio transporto ir darnaus judumo skatinimas (paspirtukai, dviračiai, dalijimosi paslauga ir pan.) (2024-01 Nr. KK-AM-V04). Daugiau informacijos [interneto svetainėje](#).

Taupyti degalus ir esant galimybei dirbti nuotoliniu būdu (jei į darbo vietą vykstama nuosavu automobiliu). Esant vidutiniam 15 km atstumui iki darbo vietos bei 3 dienas per savaitę dirbant iš namų, automobilio rida sumažinama 90 km/sav. Prognozuojamas sutaupymas – **441,70 Eur** permetus¹.

Temperatūros patalpose sumažinimas:

– sumažinus temperatūrą 1 laipsniu (galima ir daugiau, bet turi būti laikomasi higienos normų), vidutiniškai per metus sutaupoma 5 proc. energijos ir iki **27 Eur**; išvykus iš namų arba naktimis sumažinus temperatūrą iki 17–18 laipsnių, sutaupoma 5–7 proc. šilumos (apie **27–38 Eur**) per metus, palyginti su patalpose įprastai palaikoma 20 laipsnių temperatūra.

¹ Degalų kainų pokyčių apžvalga (2024 m. liepos 25 d.): <https://www.ena.lt/uploads/Degalu-kainos-pokyciai/2024/Degalu-kainu-pokyciai-2024-07-25.pdf>

II žingsnis. Peržiūrėti energijos vartojimą

Ivertinti energijos suvartojimą namų ūkyje:

- įvertinti, kuriose srityse namų ūkyje, kiek ir kokios rūšies energijos suvartojama daugiausiai;
- nustatyti, kurie prietaisai namuose suvartoja daugiausiai energijos ir įvertinti galimybes sumažinti sąnaudas;
- pasiteirauti energiją tiekiančios įmonės, ar ji siūlo nemokamą / nebrangią namų ir inžinerinių sistemų apžiūrą ar konsultaciją energijos taupymo tema. Identifikavus energetinių sistemų defektus ar neefektyvų jų veikimą bei įgyvendinus įmonės rekomendacijas, galima sutaupyti energijos.

Nustatyti sritis, kuriose namų energetinės ar inžinerinės sistemos naudoja daugiausiai energijos.

Pagal energijos sąnaudas, nustatyti sritis, kuriose namų inžinerinės sistemos laikui bėgant tapo neefektyvios ir siekti atstatyti jų didžiausią našumą.

Turintiems teisę gauti piniginę socialinę paramą (pažeidžiamiesiems vartotojams) pretenduoti į kompensacijas už būsto šildymą, karštą ir geriamąjį vandenį.

Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo nustatyta tvarka numatyta galimybė nepasiturintiems energijos vartotojams (t. y. bendrai gyvenantiems asmenims arba vienam gyvenančiam asmeniui, kurie, įvertinus jų turimą turtą ir pajamas, minėto įstatymo nustatyta tvarka turi teisę gauti piniginę socialinę paramą) pretenduoti į išlaidų kompensacijas už būsto šildymą, karštą ir geriamąjį vandenį.

[Galima valstybės kompensacija. Daugiau informacijos interneto svetainėje.](#)

Savo energijos suvartojimui stebėti pasitelkti mobiliąją programėlę (-es).

Panaudojant programėles, galima sekti įvairių prietaisų / įrangos energijos suvartojimą, gauti suvestines ir išsiaiškinti, kas suvartoja daugiausia energijos ir kur galima sutaupyti.

III žingsnis. Sumažinti energijos vartojimą

Naudoti daugiau natūralios dienos šviesos.

Rekomenduojama atidengti žaliuzes ir užuolaidas, nuimti nuo palangių aukštus augalus, kitus daiktus, siekiant maksimaliai išnaudoti natūralią dienos šviesą. Esant galimybei, patartina įsirengti stoglangius ar kitą natūralią dienos šviesą praleidžiančią įrangą, taip sumažinant dirbtinio apšvietimo poreikį.

Namo šildymo ir karšto vandens tiekimo sistemų priežiūra:

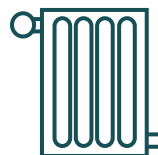
– reguliariai plauti ir valyti sistemą iš vidaus. Dėl susidarančių apnašų ir kalkių sistemos efektyvumas gali sumažėti 5–10 proc. Dėl to tipinio individualus namo šildymo sąskaita gali padidėti iki 20 proc.;

– laikytis sistemos priežiūros ir eksploataavimo reikalavimų. Tinkamai neprižiūrimas katilas netenka dalies efektyvumo. Tinkamai prižiūrima ir efektyviai veikianti namo šildymo ir karšto vandens tiekimo sistema gali padėti vartotojams sutaupyti nuo 5 iki 20 proc. išlaidų;

– laiku išleisti orą iš radiatorių. Šildymo sezono pradžioje arba po šildymo sistemos remonto, jei nešyla ar blogai šyla radiatoriai, būtina išleisti orą iš šildymo sistemos per tam tikslui skirtus ventilius.

Šilumos nuostolių mažinimas. Atėjus šaltajam metų laikui, užkamšyti ar užklijuoti langų nesandarumus ir kitur, kur jaučiamas besiskverbiančio šalto oro, nes didesnė nei reikalinga oro kaita patalpoje lemia didesnę energijos sunaudojimą. Jei langai ir durys įrengti su sandarinimo tarpinėmis, būtina tinkamai sureguliuoti varstymo mechanizmus. Jei langai seni, įrengti be sandarinimo juostų, rekomenduojama jas panaudoti. Galimas sutaupymas – apie **40 Eur** per metus.

Efektyvaus šildymo prietaisų veikimo užtikrinimas:

– rekomenduojama šildymo prietaisų (radiatorių) neužstatyti baldais (lovomis, spintomis, stalais), kitais daiktais ar dekoratyvinėmis grotelėmis, nes taip šiluma sulaikoma prie radiatoriaus ir lėčiau įšyla patalpos. Taip pat nekrauti ant šildymo prietaisų daiktų;

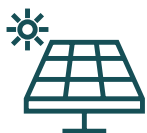
– periodiškai valyti nuo jų dulkes. Nuvalius dulkes galimas 1–3 proc. šiluminės energijos, **5–16 Eur**, sutaupymas per metus;

– parinkti tinkamą langų užuolaidų ilgį (iki palangės), nes tada daugiau šilto oro patenka į patalpos gilumą ir mažesnis kiekis cirkuliuoja šaltu lango paviršiumi. Jei nėra galimybės parinkti trumpesnių užuolaidų, rekomenduojama nakties metu arba kai esate išvykę iš namų, užkelti jas ant palangės (taip nesutrikdoma šilto oro cirkuliacija).

[Kreiptis konsultacijos į energijos tiekėją kaip sumažinti energijos sąnaudas.](#) Energijos tiekėjų švietimo bei konsultavimo veikla skatina vartotojus diegti energijos taupymo priemones bei įgyvendinti patarimus, kurie padeda mažinti galutinės energijos suvartojimą. Gyventojai dėl konsultacijų į energijos tiekėją gali kreiptis elektroniniu paštu, tiesiogiai internetu ar telefonu arba išsikviesti specialistą / konsultantą apžiūrėti būstą ir gauti tikslesnių patarimų. Energijos taupymo potencialas yra 5–7 proc. nuo energijos suvartojimo.

IV žingsnis. Įdiegti mažus ir vidutinius pagerinimus

Saulės fotovoltinės elektrinės įrengimas. Saulės elektrinė – alternatyvi galimybė naudoti elektrą, pagamintą iš saulės energijos, o ne gaunamą iš tinklo. Įsirengti saulės elektrinę ant nuosavo pastato stogo Lietuvoje vidutiniškai kainuoja **600 Eur/kW** – tai gali būti apie 48 proc. mažiau nei įsigyjant nutolusios saulės elektrinės dalį. Įsirengti saulės elektrinę ant daugiabučio namo stogo Lietuvoje vidutiniškai kainuoja **1200 Eur/kW**.

Galima valstybės parama finansavimui:

- fizinių asmenų saulės elektrinių įsirengimas namų ūkiuose ir elektros vartojimas Sostinės regione (naujai įrengiama saulės elektrinė) (2024-06 Nr. 03-026-J-0001-J01). Daugiau informacijos [interneto svetainėje](#).
- fizinių asmenų saulės elektrinių įsirengimas namų ūkiuose ir elektros vartojimas Sostinės regione (didinantiems jau esamos elektrinės galią) (2024-06 Nr. 03-026-J-0001-J02). Daugiau informacijos [interneto svetainėje](#).
- fizinių asmenų saulės elektrinių įsirengimas namų ūkiuose ir elektros vartojimas Vidurio ir Vakarų Lietuvos regione (didinantiems jau esamos elektrinės galią) (2024-06 Nr. 03-026-J-0001-J04). Daugiau informacijos [interneto svetainėje](#).

Saulės šilumos kolektorių įrengimas. Panaudojant saulės energiją gauta šilumos energija sumažintų poreikį gauti / gaminti ją iš kitų šaltinių. Saulės kolektorių sistemos (įvairios sudėties ir talpos) kaina yra **550–3400 Eur**.

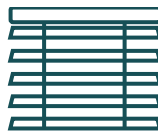

Įrengti jutiklius apšvietimui valdyti. Patalpoje įrengus judesio ir būvio jutiklius, galima sutaupyti iki 30 proc. elektros energijos. Apšvietimo valdymas būvio ir judesio jutikliais, kur apšvietimas reikalingas trumpą laiką (asmens buvimo laikas patalpoje minimalus), leidžia sutaupyti iki 80 proc. elektros energijos. Atskiro (be šviestuvo) judesio jutiklio kaina yra **6–18 Eur**, neįskaitant montavimo darbų. Lauko apšvietimui naudoti laikmačius ir šviesos jutiklius, kurie šviesiu paros metu automatiškai išjungia apšvietimą.

Pakeisti neefektyvias apšvietimo lemputes į taupesnes.

Neefektyvių apšvietimo lempučių pakeitimas į LED lemputes padeda sumažinti elektros energijos sunaudojimą apšvietimui. Viename kambaryje apšvietimu naudojantis 1500 valandų per metus, galima sutaupyti **29–64 Eur**.

Paprastų ar apšiltintų žaliuzių įrengimas. Dvigubo įstiklinimo langas su nuleistomis žaliuzėmis prilygsta trigubo įstiklinimo langui. Rekomenduojama, išvykstant iš namų ar prieš naktį, kai lauke žema oro temperatūra, laikyti nuleistas žaliuzes, nes tai padės sulaukyti daugiau šilumos patalpoje (mažesni energijos nuostoliai per langą).

Namo šildymo ir karšto vandens tiekimo sistemos pagerinimas:

– šildymo ir karšto vandens tiekimo vamzdynų izoliacijos atnaujinimas arba papildomas izoliavimas. Neizoliuoti ar blogai izoliuoti šildymo sistemos vamzdžiai į aplinką išskiria daug šilumos, kuri gali be reikalo šildyti negyvenamas patalpas ir didina bendrą namo suvartojamos šilumos kiekį. Tinkamas šildymo ir karšto vandens tiekimo vamzdynų izoliavimas leis sutaupyti 2–5 proc. šilumos;

– termostatų įrengimas ir jų sureguliuavimas. Termostatais galima sumažinti temperatūrą patalpose, kuriose būnama retai arba naktį. Individualiai reguliuojant termostatus, galima sutaupyti apie 10 proc. šilumos;

izoliacinės dangos (reflektoriaus) įrengimas už šildymo prietaiso. Sienos plotą, esantį už šildymo prietaiso (pvz., radiatoriaus), papildomai uždengus danga (pvz.: folija, specialios izoliacinės medžiagos lakštu), nukreipiančia šilumą į kambarį, pagerinamos nuo radiatoriaus į patalpas patenkančios šilumos sklaidimo sąlygos. Tai lemia patalpos oro temperatūros padidėjimą 1–2 °C.

Mažesnio pralaidumo karšto vandens prietaisų naudojimas.

Vandens čiaupų aeratoriai, taupios dušo galvutės padės sumažinti karšto vandens naudojimą higieninėms reikmėms iki 30 proc., kai namų ūkis vidutiniškai suvartoja per mėnesį 3 kub. metrus karšto vandens. Sumontavus vandens maišytuvų aeratorius, taupias dušų galvutes, per metus galima sutaupyti apie 11 kub. metrų vandens ir nuo **30 iki 67 Eur** per metus (priklausomai nuo šilumos tiekėjo tarifo).

Šilumos punkty ir inžinerinių sistemų modernizavimas.

Pakeitus seną elevatorinį šilumos punktą į naują, automatizuotą, galima efektyviai reguliuoti šilumos kiekį, priklausomai nuo lauko oro temperatūros kitimo. Tai leistų sutaupyti iki 8 proc. energijos. Izolavus pastato šildymo sistemą bei ją subalansavus, galima sutaupyti iki 7 proc. energijos. Termostatinių ventilių, daliklių ar individualių apskaitos prietaisų įrengimas ant šildymo prietaisų leistų sutaupyti iki 10 proc. energijos.

Galima valstybės parama finansavimui:

- daugiabučių namų vidaus šildymo ir karšto vandens sistemų modernizavimas (mažoji renovacija) (2024-07 Nr. KK-AM-MŽR02). Daugiau informacijos [interneto svetainėje](#).

[Naudojamo šildymo katilo pakeitimas į efektyvesnį katilą ar šilumos siurblį.](#)

Pakeitus neefektyvų pastatų šildymui naudojamą biokuro ar dujų katilą į šilumos siurblį, pasiekiamas didesnis energijos vartojimo efektyvumas, taupomi energijos išteklių, mažiau teršiama aplinka. Šilumos siurblio privalumai: šilumos siurbLIAI automatizuoti, reikalauja mažiau priežiūros ir nereikia sandėliuoti kuro. Taip pat šilumos siurbLIAI turi vėsinimo funkciją.

Galima valstybės parama įsigyjant šildymo katilą ar šilumos siurblį. Daugiau informacijos apie kvietimus teikti paraišką [interneto svetainėje](#).

[Įsigyjant naują buitinę techniką ar prietaisus, rinktis juos kuo aukštesnės energijos vartojimo efektyvumo klasės.](#)

Ant daugelio naujų prietaisų, buitinės technikos yra energijos vartojimo efektyvumo etiketės, kurios rodo, kokią vietą pagal suvartojamos energijos kiekį prietaisai užima skalėje nuo A iki G klasės. A klasės (žalieji) prietaisai vartoja mažiausiai energijos ir padeda ją taupyti.

Daugiau apie energijos vartojimo efektyvumo žymėjimą pateikta [energijos vartojimo efektyvumo etiketės aprašyme](#).

[← | turinį](#)

V žingsnis. Atnaujinti ir iš esmės pagerinti efektyvumą

Daugiabučių namų atnaujinimas (modernizavimas):

- pastato apšiltinimas. Išorinių sienų apšiltinimas leidžia efektyviai sumažinti energijos nuostolius į aplinką ir šilumos energijos suvartojimą. Atnaujinti namo fasadai ne tik optimizuoja energijos išlaidas, bet ir sušvelnina klimatą kambariuose tiek žiemą, tiek ir vasarą, taip pat pailgina namo sienų bei kitų konstrukcijų eksploataavimo laiką. Daugiabučio namo sienų šiltinimo iš išorės kaina yra apie **150–250 Eur už kv. metrą**;
- sandarumo užtikrinimas. Rekomenduojama patikrinti ir užsandarinti atitvaras, langus, stogą, pamatus ir grindis. Kai namas nesandarus, vidutiniškai prarandama 10–35 proc. šilumos energijos;
- vėdinimo sistemos su šilumogrąža įrengimas. Tokioje sistemoje iš patalpų išeinantis oras pašildo į patalpas tiekiamą orą, todėl nepatiriami šilumos nuostoliai. Prietaiso filtrai apsaugo nuo kenksmingų oro dalelių. Vėdinimo sistemos su šilumogrąža gali grąžinti 60–90 proc. šilumos iš pašalinamo į lauką oro;
- šildymo ir karšto vandens tiekimo sistemų modernizavimas. Modernizavus sistemas galima ne tik sutaupyti šilumos energijos, bet ir turėti galimybę individualiai reguliuoti šildymo intensyvumą. Elevatorinio šilumos punkto keitimas į naują automatizuotą šilumos punktą, seno susidėvėjusio automatinio šilumos punkto atnaujinimas arba atskiro šilumos punkto daugiabučiame name įrengimas leidžia sutaupyti iki 8 proc. energijos. Daugiabučio namo šilumos punkto modernizavimo kaina vidutiniškai siekia **30 tūkst. Eur**;
- įstiklinti balkonus ir lodžijas.

Galima valstybės parama finansavimui:

- daugiabučių namų modernizavimo programa. Daugiau informacijos [interneto svetainėje](#).
- daugiabučių namų vidaus šildymo ir karšto vandens sistemų modernizavimas (mažoji renovacija) (2024-07 Nr. KK-AM-MŽR02). Daugiau informacijos [interneto svetainėje](#).
- daugiabučių namų atnaujinimas (modernizavimas), skydinė renovacija (Nr. DNM-AM-DNAM11). Daugiau informacijos [interneto svetainėje](#).

Individualių gyvenamųjų namų modernizavimas:

- sandarumo užtikrinimas;
- pastato išorės apšiltinimas. Išorinių sienų apšiltinimas leidžia efektyviai sumažinti suvartojamą šilumos energiją. Atnaujinti namo fasadai ne tik optimizuoja energijos išlaidas, bet ir sušvelnina klimatą kambariuose tiek žiemą, tiek vasarą, taip pat pailgina namo sienų ir kitų konstrukcijų eksploatavimo laiką. Individualaus namo modernizavimo kaina yra apie **250–350 Eur už kv. metrą**;
- sienų apšiltinimas iš vidaus. Jei namo sienos kartu yra ir namo lauko sienos, galima termoizoliacine medžiaga jas apšiltinti iš vidaus;
- antrų lauko durų įrengimas sumažina šilumos nuostolius.

Įsigyjant transporto priemonę, rinktis elektromobilį.

Elektromobilio energijos sąnaudos tam pačiam nuvažiuotam atstumui yra daug mažesnės, palyginti su įprastu automobiliu, turinčiu vidaus degimo variklį. Daugiau informacijos apie vidutines išlaidas degalams [interneto svetainėje](#).

Naujų elektromobilių kaina yra nuo **19 000 Eur²**.

Galima valstybės parama įsigyjant elektromobilį:

- grynųjų elektromobilių įsigijimo fiziniams asmenims skatinimas (2022-06; Nr. MF-SM-EVF01). Daugiau informacijos [interneto svetainėje](#).
- mažiau taršių judumo priemonių fiziniams asmenims skatinimas (2024-01 Nr. KK-AM-T04). Daugiau informacijos [interneto svetainėje](#).

² Electric Vehicle Database: <https://ev-database.org/>

Priedai

Energijos taupymo žingsniai ir jiems numatyti apibendrinti veiksmai

I žingsnis. Pradėti nuo energijos vartojimą lemiančių įpročių.

Greito poveikio veiksmai

Veiksmai	Energijos rūšis	Įgyvendinimo trukmė	Taupymo potencialas	Investicijų poreikis	Pastangų poreikis
<p>Taupyti degalus ir esant galimybei dirbti nuotoliniu būdu → (jei į darbo vietą vykstama nuosavu automobiliu).</p>		–			
<p>Temperatūros patalpose sumažinimas → – sumažinti temperatūrą 1 laipsniu (ar daugiau, bet išlaikant būtinas higienos sąlygas); – nebūnant namuose, taip pat naktį sumažinti temperatūrą iki 17–18 laipsnių.</p>		–		–	
<p>Efektyviai naudotis skalbimo mašina → – skalbti priekrovus pilną skalbimo mašina; – skalbti šaltame vandenyje (pagal galimybes); – naudotis atidėjimo funkcija (išnaudojant naktinį elektros tarifą).</p>		–		–	

Veiksmai	Energijos rūšis	Įgyvendinimo trukmė	Taupymo potencialas	Investicijų poreikis	Pastangų poreikis
<p><u>Efektyviai naudotis šaldytuvu</u> →</p> <ul style="list-style-type: none"> – nepalikti pravirų durelių ir nuvalyti durų gumines tarpines; – reguliariai nuvalyti šilumos atidavimo radiatorių šaldytuvo nugarėlėje; – periodiškai tirpinti šaldytuve susidarantį ledą; – pagal maisto laikymo sąlygas nustatyti kuo aukštesnę temperatūrą. 		–		–	
<p><u>Efektyviai naudotis oro kondicionieriumi</u> →</p> <ul style="list-style-type: none"> – nustatyti kuo aukštesnę komfortišką temperatūrą (26–27 laipsnius šiltojo sezono metu); – neleisti patalpoms įkaisti; – panaudoti žemesnę lauko oro temperatūrą pasyviai vėsinimui. 		–		–	
<p><u>Trumpus atstumus eiti pėsčiomis arba važiuoti dviračiu, paspirtuku</u> →</p> <p>Galima valstybės parama įsigyjant dviratį ar elektrinį paspirtuką.</p>		–		–	
<p><u>Vieną savaitgalio ar švenčių laikotarpio dieną nesinaudoti automobiliu</u> →</p>		–		–	

Veiksmai	Energijos rūšis	Įgyvendinimo trukmė	Taupymo potencialas	Investicijų poreikis	Pastangų poreikis
Vietoje nuosavo automobilio naudotis viešuoju transportu → Galima valstybės finansinė parama.		-			
Tinkamai vėdinti namus → – vėdinti patalpas pagal poreikį; – šaltuoju metų laiku nepalikti ilgai atidarytų langų ir durų; – viryklės gartraukį naudoti tik valgio gaminimo metu.		-		-	
Planuoti didesnę energijos vartojimą naktį arba savaitgalį → (pasirinkusiems dviejų laiko zonų elektros energijos tiekimo planą).		-		-	
Išjungti nenaudojamus buitines prietaisus →		-		-	
Virdulyje užvirinti vandens pagal individualų poreikį, bet ne daugiau →		-		-	

Veiksmai	Energijos rūšis	Įgyvendinimo trukmė	Taupymo potencialas	Investicijų poreikis	Pastangų poreikis
<p><u>Efektyviai naudotis indaplove</u> →</p> <ul style="list-style-type: none"> – naudoti eko režimą; – prikrauti pilną indaplovę; – naudotis atidėjimo funkcija (išnaudojant naktinį tarifą). 		–		–	
<p><u>Taikyti ekonomiško ir ekologiško vairavimo principus</u> →</p> <ul style="list-style-type: none"> – sumažinti automobilio greitį keliuose; – stengtis keliauti automobiliu su pakeleiviu; – padidinti mašinos kondicionieriaus temperatūrą 3 laipsniais (šiltojo sezono metu); – palaikyti tinkamą padangų slėgį. 		–		–	
<p><u>Efektyviau naudoti energiją gaminant maistą</u> →</p>		–		–	

II žingsnis. Peržiūrėti energijos vartojimą

Greito poveikio veiksmai

Veiksmai	Energijos rūšis	Igyvendinimo trukmė	Taupymo potencialas	Investicijų poreikis	Pastangų poreikis
<p>Įvertinti energijos suvartojimą namų ūkyje →</p> <ul style="list-style-type: none"> – įvertinti energijos sąnaudas; – nustatyti, kurie prietaisai namuose suvartoja daugiausiai energijos ir įvertinti galimybes sumažinti sąnaudas; – pasiteirauti energiją tiekiančios įmonės, ar ji siūlo nemokamą ar nebrangią namų ir inžinerinių sistemų apžiūrą ar konsultaciją energijos taupymo tema. 					
<p>Nustatyti sritis, kuriose namų energetinės ar inžinerinės sistemos naudoja daugiausiai energijos →</p>					
<p>Savo energijos suvartojimui stebėti pasitelkti mobiliąją programėlę(-es) →</p>					
<p>Turintiems teisę gauti piniginę socialinę paramą, pretenduoti į kompensacijas už būsto šildymą, karštą ir geriamąjį vandenį →</p> <p>Galima valstybės kompensacija.</p>					

III žingsnis. Sumažinti energijos vartojimą

Greito poveikio veiksmai

Veiksmai	Energijos rūšis	Igyvendinimo trukmė	Taupymo potencialas	Investicijų poreikis	Pastangų poreikis
<u>Šilumos nuostolių mažinimas</u> → – pašalinti nesandarumus (langų, palangių, durų); – sureguliuoti langų varstymo mechanizmus; – panaudoti sandarinimo juostas (langams, durims).					
<u>Efektyvus šildymo prietaisų veikimo užtikrinimas</u> → – neužstatyti šildymo prietaisų (radiatorių) baldais ar kitais daiktais; – nuvalyti dulkes nuo šildančių paviršių; – parinkti tinkamą langų užuolaidų ilgį.				–	
<u>Namo šildymo ir karšto vandens tiekimo sistemos priežiūra</u> → – reguliariai plauti ir valyti sistemą iš vidaus; – laikytis sistemos priežiūros ir eksploataavimo reikalavimų; – laiku išleisti orą iš radiatorių.					

Veiksmai	Energijos rūšis	Įgyvendinimo trukmė	Taupymo potencialas	Investicijų poreikis	Pastangų poreikis
Naudoti daugiau natūralios dienos šviesos →		-		-	
Kreiptis konsultacijos į energijos tiekėją, kaip sumažinti energijos sąnaudas →	 			-	

IV žingsnis. Įdiegti mažus ir vidutinius pagerinimus

Ilgalaikio poveikio veiksmai

Veiksmai	Energijos rūšis	Igyvendinimo trukmė	Taupymo potencialas	Investicijų poreikis	Pastangų poreikis
Šilumos punktų ir inžinerinių sistemų modernizavimas →					
Naudojamo šildymo katilo pakeitimas į efektyvesnį katilą ar šilumos siurbli →					
Saulės fotovoltinės elektrinės įrengimas → Galima valstybės parama finansavimui.					
Saulės šilumos kolektorių įrengimas →					
Namų šildymo ir karšto vandens tiekimo sistemos pagerinimas → – šildymo ir karšto vandens tiekimo vamzdinių izoliacijos atnaujinimas arba papildomas izoliavimas; – termostatų įrengimas ir jų sureguliuavimas; – izoliacinės dangos (reflektoriaus) įrengimas už šildymo prietaiso.					
Pakeisti neefektyvias apšvietimo lemputes į taupesnes →					

Veiksmai	Energijos rūšis	Igyvendinimo trukmė	Taupymo potencialas	Investicijų poreikis	Pastangų poreikis
Irengti judesio jutiklius apšvietimui valdyti →					
Mažesnio pralaidumo karšto vandens prietaisų naudojimas →					
Paprastų ar apšiltintų žaliuzių įrengimas →					
Įsigyjant naują buitinę techniką ar prietaisus, rinktis juos kuo aukštesnės energijos vartojimo efektyvumo klasės →					-

V žingsnis. Atnaujinti ir iš esmės pagerinti efektyvumą Ilgalaikio poveikio veiksmai

Veiksmai	Energijos rūšis	Išgyvendinimo trukmė	Taupymo potencialas	Investicijų poreikis	Pastangų poreikis
<p><u>Daugiaabučių namų atnaujinimas (modernizavimas)</u> →</p> <ul style="list-style-type: none"> – pastato apšiltinimas; – sandarumo užtikrinimas; – vėdinimo sistemos su šilumogrąža įrengimas; – neefektyvių šildymo ir karšto vandens tiekimo sistemų modernizavimas; – balkonų ir lodžijų įstiklinimas. <p>Galima valstybės parama darbų finansavimui.</p>					
<p><u>Individualių gyvenamųjų namų modernizavimas</u> →</p> <ul style="list-style-type: none"> – sandarumo užtikrinimas; – pastato išorės apšiltinimas; – sienų apšiltinimas iš vidaus; – antrų lauko durų įrengimas. 					
<p><u>Įsigyjant transporto priemonę, rinktis elektromobilį</u> →</p> <p>Galima valstybės parama įsigyjant elektromobilį.</p>					

Dažniausiai užduodami klausimai

1. Kokių energijos taupymo veikslių turi imtis energijos vartotojas, siekdamas efektyvaus ir tolygaus energijos sąnaudų sumažinimo?

Siūlomi energijos taupymo veiksmai / žingsniai pagal jų eiliškumą:

1. Nustatykite, kokie prietaisai ir kiek energijos suvartoja Jūsų namų ūkyje, įvertinkite, kurie prietaisai veikia neefektyviai, galbūt jų veikimo laikas turėtų būti sutrumpintas arba prietaisas išjungtas.
2. Ugdykite energijos taupymo įpročius kasdien (išjunkite prietaisus iš energijos lizdo, kai jų nenaudojate; virdujyje užvirinkite vandens pagal individualų poreikį, bet ne daugiau; rinkitės taupesnes transporto priemones, arba tiesiog nedidelius atstumus eikite pėsčiomis).
3. Dėl energijos taupymo patarimų kreipkitės pagalbos į specialistus ir energijos tiekėjus, dėl energijos taupymo priemonių finansavimo – į institucijas, teikiančias finansinę paramą, dėl energijos sąskaitų kompensacijų – į savivaldybę.
4. Pasirinkite ir pagal galimybes įdiekite energijos taupymo priemones, pakeiskite senus prietaisus naujesniais, modernizuokite energetines inžinerines sistemas, apsvarstykite atsinaujinančių energijos išteklių (saulės, vėjo, biomasės) įrangos diegimą savo namų ūkyje.
5. Stebėkite ir koreguokite savo energijos suvartojimą, reguliariai atlikite prietaisų, sistemų techninę priežiūrą, vykdykite energijos apskaitos stebėseną.

2. Kuo skiriasi simboliai kW ir kWh ant prietaiso, galbūt juos kažkas sieja?

Simbolis **kW** ar **W** ant prietaiso ar įrangos reiškia jo galią / galingumą išreikštą kilovatais (kW) ar vatais (W). Simbolis **kWh** ar **Wh** naudojamas prietaiso suvartotai ar pagamintai energijai skaičiuoti (įrašytas energijos tiekėjo pateiktoje sąskaitoje už elektros ar šilumos energiją). Žinoma, **kWh** ar **Wh** galime žymėti ir sutaupytos energijos kieki.

Pavyzdžiui: 80 W galios elektros lemputė, šviečianti 10 h suvartoja 800 Wh elektros energijos. Skaičiuojama taip: 80 W (prietaiso galia) × 10 h (veikimo laikas) = 800 Wh (prietaiso suvartota elektros energija).

1 W = 0,001 kW, t. y. 1 vatas yra viena tūkstantoji kilovato dalis.

3. Ar prietaisas vartoja elektros energiją, kai į elektros lizdą įkištas prietaiso kištukas, tačiau nejungtas START mygtukas (prietaisas išjungtas)?

Taip, prietaisas vartoja nedidelį kiekį elektros energijos ir veikia taip vadinamu budėjimo režimu. Kai budėjimo režimu veikia keli elektros prietaisai ilgesnį laiką, pvz.: metus, tai gali lemti iki kelių dešimčių eurų didesnes sąskaitas už elektros energiją.

4. Ką reiškia ant prietaisų pažymėti simboliai raidėmis A, B..., G (ankstesni A+, A++, ...)?

Tai yra energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo etiketė arba, kitaip, klasė, kuri:

- rodo, kokią vietą pagal suvartojamos energijos kiekį prietaisai užima skalėje nuo A iki G;
- padeda vartotojams pasirinkti mažiau energijos vartojančius gaminius ir sutaupyti lėšų;
- skatina įmones kurti mažiau energijos vartojančius gaminius.

A klasės (žalieji) prietaisai vartoja mažiausiai energijos ir yra efektyviausi. G klasės (raudonieji) prietaisai vartoja daugiausia energijos.

5. Kurias lemputes man parduotuvėje pirkti?

Rekomenduojame apsvarstyti savo poreikius ir finansines galimybes. Paprastai kaitinamąsias (kaitrines) elektros lemputes galima pakeisti šiais tinkamais lempučių tipais:

- a) taupiosiomis halogeninėmis lemputėmis, kurios sutaupo 30 proc. energijos, gali šviesti visu ryškumu ar būti pritemdomos;
- b) kompaktiškoms fluorescencinėmis lemputėmis, eikvojančiomis iki 80 proc. mažiau elektros, teikiančiomis ne mažiau šviesos ir veikiančiomis iki 10 kartų ilgiau;
- c) LED lemputėmis – daugybė tyrimų įrodė, kad įsirengus LED lempučių apšvietimą galima sutaupyti iki 80 proc. energijos, sunaudojamos apšvietimui, o veikimo laikas ilgesnis už kitų tipų lempučių.

6. Kodėl man tiek daug kainuoja elektra?

Elektros energijos kaina priklauso nuo to, kokį elektros energijos tiekėją ir kokį mokėjimo planą esate pasirinkę. Mokėjimas už elektros energiją priklauso ne tik nuo jos kainos, bet ir nuo namų ūkio elektros energijos suvartojimo atsiskaitomuoju laikotarpiu. Kontroliuokite savo elektros energijos suvartojimą.

Palyginimui nepriklausomų elektros energijos tiekėjų kainas ir susijusią informaciją galite rasti VšĮ Lietuvos energetikos agentūros interneto svetainės skirsnyje „**AKTUALU!**“ (ten žr. „♦ [Nepriklausomų elektros tiekėjų pasiūlymai](#)“), taip pat sekdami aktualią informaciją ir naujienas Lietuvos energetikos agentūros [internetu svetainėje](#).

7. Kaip sumažinti sąskaitas už šildymą, jei gyvenu daugiabučiame pastate ir nuo manęs niekas nepriklauso?

Pradėti reikėtų nuo požiūrio pakeitimo. Klaidinga manyti, kad “nuo manęs niekas nepriklauso”. Patartina atlikti namų ūkio įrangos energijos vartojimo auditą, tai yra įsivertinti, kurie prietaisai suvartoja daugiausiai energijos bei kurie vartoja energiją neefektyviai. Toliau imtis greitai įgyvendinamų ir investicijų nereikalaujančių energijos taupymo veikslių, pagal galimybes pakeisti neefektyvius, senus prietaisus energetiškai efektyvesniais, pasiteirauti energiją tiekiančios įmonės, ar ji siūlo nemokamą / nebrangią namų ūkio ir jo inžinerinių sistemų apžiūrą bei teikia konsultacijas energijos taupymo tema.

Bendru daugumos daugiabučio gyvenamojo namo gyventojų sutarimu siekti įgyvendinti:

- pagal galimybes reguliuoti temperatūrą (šilumos punkte) sumažinant ją iki komfortiško lygio (pvz. sumažinti patalpų temperatūrą naktimis), subalansuoti šildymo sistemą, siekiant išvengti vienu patalpų perkaitinimo, o kitų nepakankamo šildymo;
- [Daugiabučių namų modernizavimo projektą](#);
- Pasinaudoti [Daugiabučių namų modernizavimo technine parama](#);
- [Daugiabučių namų vidaus šildymo ir karšto vandens sistemų modernizavimo](#) (mažoji renovacija) projektą;
- Šilumos siurblių: oras-oras, oras-vanduo, žemė-vanduo, vanduo-vanduo; biokuro katilų, panaudojimas fizinių asmenų gyvenamuosiuose namuose, pakeičiant iškastinį kurą naudojančius šilumos įrenginius, kai daugiabutis namas neprijungtas prie centralizuotos šilumos tiekimo sistemos.

8. Esu nepasiturintis energijos vartotojas, ieškau informacijos apie kompensacijas už būsto šildymą, karštą ir geriamąjį vandenį. Kur ją surasti?

VšĮ Lietuvos energetikos agentūros tinklalapyje skirsnyje „[Kompensacijos nepasiturintiems energijos vartotojams](#)“ rasite informacijos apie [Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo](#) numatytą galimybę nepasiturintiems energijos vartotojams (t. y. bendrai gyvenantiems asmenims arba vienam gyvenančiam asmeniui, kurie, įvertinus jų turimą turtą ir pajamas, minėto įstatymo nustatyta tvarka turi teisę gauti piniginę socialinę paramą) pretenduoti į kompensacijas už būsto šildymą, karštą ir geriamąjį vandenį.

Detalesnės informacijos ir dėl kompensacijų skyrimo kreiptis į asmens deklaruotos gyvenamosios vietos, faktinės gyvenamosios vietos, nuomos vietos savivaldybes. Taip pat tai galima padaryti elektroniniu būdu per Socialinės paramos šeimai informacinę sistemą [SPIS](#).

9. Kokios populiariausios transporto kuro sąnaudų mažinimo priemonės bei veiksmai, kokia galima finansinė parama transporto srities priemonėms?

Transporto kuro sąnaudų mažinimo veiksmai ir priemonės:

- vietoje važiavimo automobiliu, trumpus atstumus eiti pėstute, važiuoti dviračiu ar paspirtuku. Galima valstybės parama įsigyjant dviratį ar elektrinį paspirtuką – [Visuomeninio transporto ir darnaus judumo skatinimas](#) (paspirtukai, dviračiai, dalijimosi paslauga ir pan.);
- kuo dažniau vietoje nuosavo automobilio naudotis viešuoju transportu;
- taikyti ekonomiško ir ekologiško vairavimo principus:
 - sumažinti savo važiavimo greitį keliuose;
 - stengtis keliauti su pakeleiviu;
 - padidinti kondicionieriaus temperatūrą 3 laipsniais (karštojo sezono metu);
 - palaikyti tinkamą padangų slėgį;
 - išklaudyti ekovairavimo kursus.

- įsigyjant transporto priemonę rinktis elektromobilius (pagal galimybes). Galima valstybės parama finansavimui – [Grynujų elektromobilių įsigijimo fiziniams asmenims skatinimas](#) arba [Elektromobilių įkrovimo stotelių įrengimui](#);
- įsigyjant transporto priemonę rinktis mažiau taršią priemonę, atiduoti sunaikinti seną transporto priemonę. Galima valstybės parama finansavimui – [Mažiau taršių judumo priemonių fiziniams asmenims skatinimas](#).

10. Ar kelionės elektromobiliu pigesnės nei dyzelinu ar benzinu varomu automobiliu?

Taip. Vertinant duomenis apie kuro kainas 2024 metais (I ir II ketvirčiais), nustatyta, kad nuvažiuoti 100 km elektromobiliu yra 2 kartus pigiau nei dyzelinu varomu automobiliu. Prognozuojama, kad ir 2025 m. išliks tendencija, kai išlaidos įveikti 100 km atstumą elektromobiliu bus 2 kartus mažesnės už išlaidas tam pačiam atstumui įveikti dyzeliniu automobiliu, o benzininiu automobiliu – 2,5 karto.

11. Ar energijos tiekėjas konsultuoja energijos vartotojus energijos vartojimo efektyvumo didinimo klausimais?

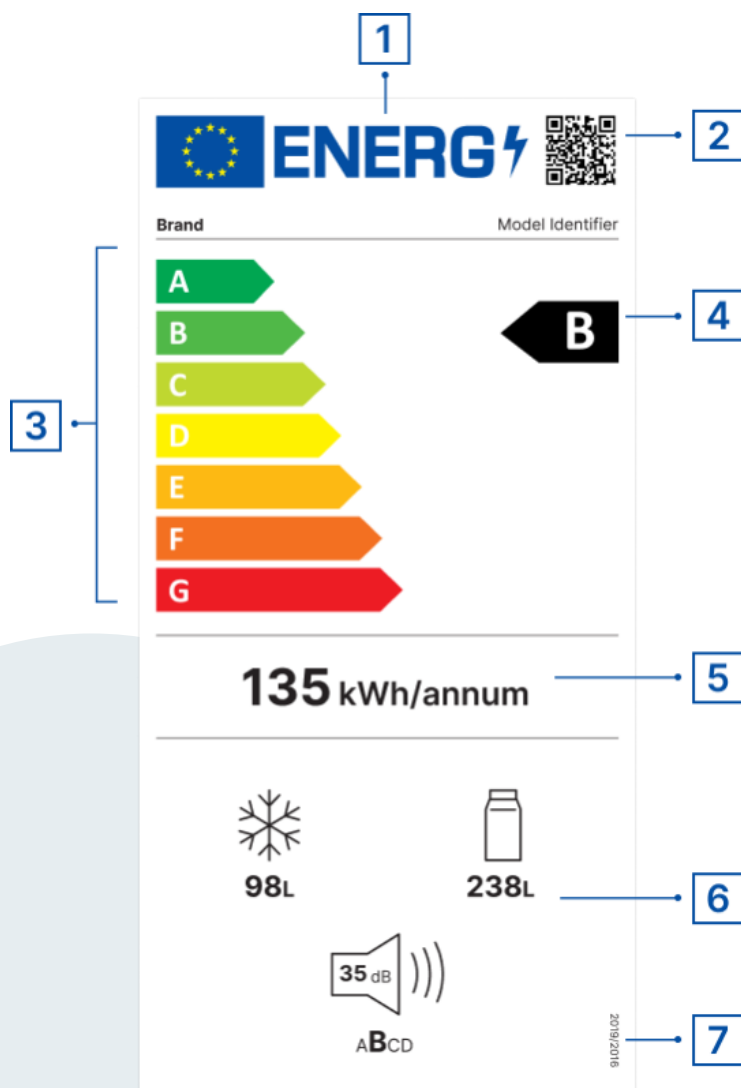
Energijos tiekėjų švietimo ir konsultavimo veiklos skirtos energijos vartotojams ir skatinančios juos diegti energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones bei įgyvendinti patarimus, kurių poveikis yra galutinės energijos suvartojimo mažinimas. Gyventojai gali kreiptis į savo energijos tiekėją ir išsiaiškinti, ar jie teikia konsultacijas elektroniniu paštu, tiesiogiai internetu ar telefonu arba iš anksto suderinus pasikviesti specialistą / konsultantą į objektą apžiūrai ir pasinaudoti tomis priemonėmis. Energijos taupymo potencialas yra 5 % nuo energijos suvartojimo.

Veiksmų sąrašas pasitikrinimui*

- Energijos suvartojimo stebėjimas: stebite ir kontroliuojate namų ūkyje naudojamų elektrinių prietaisų veikimo laiką ir išjungiate nenaudojamus prietaisus iš elektros energijos tinklo.
- Šildymo / vėsinimo įrenginio termostato reguliavimas: patikrinkite ar šildymo ir / ar vėsinimo sistemų termostatuose yra nustatyta tinkama temperatūra, atitinkanti Jūsų poreikius (komfortą).
- LED lemputės: pakeitėte visas senas kaitrines lemputes energiją taupančiomis LED lemputėmis.
- Šaldytuvo temperatūra: patikrinkite, ar jūsų šaldytuve ir šaldiklyje nustatyta optimali temperatūra (ar prietaisai šaldo ne per daug).
- Žemos srovės dušo / čiaupo galvutės: įrengėte mažo srauto dušo / čiaupo galvutes, taip sumažindami vandens ir energijos sąnaudas.
- Vandens šildytuvas: nustatėte ne aukštesnę nei 60°C karšto vandens temperatūrą.
- Inžinerinių sistemų priežiūra: periodiškai atliekate šildymo ir vėdinimo sistemų priežiūrą, kuri užtikrina optimalų sistemų darbą.
- Šilumos izoliacija: įsitikinate, kad jūsų namo langai yra sandarūs (tinkamai sureguliuoti, tarpinės kokybiškos), sienos, grindys ir stogas yra tinkamai izoliuoti.
- Vamzdinių izoliacija: izoliavote karšto vandentiekio vamzdžius ir taip sumažintumėte šilumos nuostolius į aplinką.

* Įgyvendintas / įgyvendinamas priemonės pažymėkite varnele „✓“.

Energijos vartojimo efektyvumo etiketė

Energijos vartojimo efektyvumo etiketės:

- rodo, kokią vietą pagal suvartojamos energijos kiekį prietaisai užima skalėje nuo A iki G;
- padeda vartotojams pasirinkti mažiau energijos vartojančius gaminius ir taupyti lėšas;
- skatina įmones kurti mažiau energijos vartojančius gaminius.

A klasės (žalieji) prietaisai vartoja mažiausiai energijos, todėl jie efektyviausi. G klasės (raudonieji) prietaisai vartoja daugiausiai energijos.

Nuo 2021 m. kovo mėn. vietoj anksčiau naudotų A + –D klasių, pagal energijos vartojimo efektyvumo skalės sistemą naudojamos tik A–G klasės. Nauja žymėjimo sistema taikoma šioms gaminių grupėms žymėti: šaldytuvams, indaplovėms, skalbyklėms, televizoriams, elektros lemputėms ir šviestuvams.

Prieš parduodant ES rinkoje gaminius, kurie turi būti paženklinami energijos vartojimo efektyvumo etiketėmis, juos būtina užregistruoti [duomenų bazėje EPREL](#).

- 1** Neutralus logotipas, skiriasi skirtingomis ES kalbomis (pvz., *Energy*, *Energie* ar lietuviškai – Energija ir pan.).
- 2** QR kodas su nuoroda į duomenų bazę [EPREL](#) – visi ES rinkoje parduodami gaminiai, paženklinami etikete, registruojami šioje duomenų bazėje.
- 3** Energijos vartojimo efektyvumo klasės (skalė nuo A iki G).
- 4** Konkretaus gaminio modelio energijos vartojimo efektyvumo klasė.
- 5** Paženklinto etikete gaminio metinis energijos suvartojimas, kWh/metus.
- 6** Papildomų neenergetinių parametų (triukšmo lygis, decibelais; gaminio talpa, litrais) nurodymas.
- 7** Nuoroda į ES teisės aktus.

Gairių naudojimosi instrukcija

1. [Turinyje](#) pasirinkite skiltį, kurią norite peržiūrėti. Energijos taupymo veiksmai pateikti pagal žingsnius ([I](#), [II](#), [III](#), [IV](#), [V](#)). Veiksmus rekomenduojame pradėti analizuoti nuo [pirmojo žingsnio](#):

Turinys

Įvadas	5
Žymėjimai.....	8
Energijos taupymo veiksmai	10
I žingsnis. Pradėti nuo energijos vartojimą lemiančių įpročių	11
II žingsnis. Peržiūrėti energijos vartojimą	17
III žingsnis. Sumažinti energijos vartojimą.....	19
IV žingsnis. Įdiegti mažus ir vidutinius pagerinimus	22
V žingsnis. Atnaujinti ir iš esmės pagerinti efektyvumą.....	26
Priedai	29
Energijos taupymo žingsniai ir jiems numatyti apibendrinti veiksmai	30
Dažniausiai užduodami klausimai	40
Veiksmų sąrašas patikrinimui	45
Energijos vartojimo efektyvumo etiketė.....	46
Gairių naudojimosi instrukcija.....	47
Literatūros šaltiniai.....	51

2. Susipažinkite su energijos taupymo veiksmais, jų detaliam informacija:

	 <p>Efektyviai naudotis šaldytuvu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nepalikti pravirų durelių ir nuvalyti durų gumines tarpines; – nuvalyti šilumos atidavimo radiatorių šaldytuvo nugarėlėje; – periodiškai tirpinti šaldytuve susidarantį ledą; – pagal maisto laikymo sąlygas nustatyti aukštesnę temperatūrą – jei nustatoma 1 laipsniu aukštesnė 	 <p>Efektyviai naudotis skalbimo mašina:</p> <ul style="list-style-type: none"> – skalbti prikrovus pilną skalbimo mašiną (galima sutaupyti iki 33 Eur per metus); – skalbti šaltame vandenyje (jei galima pagal skalbiklių poveikį) – sumažinamos elektros sąnaudos apie 90 proc. (galima sutaupyti iki 60 Eur per metus); – naudoti skalbimo atidėjimo funkciją (skalbti naktį naudojant naktinį energijos tarifą);
---	---	--

Paspaudus ant mėlyna spalva pažymėto veiksmo pavadinimo būsite nukreipti į apibendrintą informaciją apie veiksmą pateiktą [Energijos taupymo žingsnių ir jiems numatytų apibendrintų veiksmų](#) poskyryje.

3. Susipažinkite su energijos taupymo veiksmais ir apibendrinta informacija apie šiuos veiksmus:

Veiksmai	Energijos rūšis	Igyvendinimo trukmė	Taupymo potencialas	Investicijų poreikis	Pastangų poreikis
 <p>Įvertinti energijos suvartojimą namų ūkyje →</p> <ul style="list-style-type: none"> – įvertinti energijos sąnaudas; – nustatyti, kurie prietaisai namuose suvartoja daugiausiai energijos ir įvertinti galimybes sumažinti sąnaudas; – pasiteirauti energiją tiekiančios įmonės, ar ji siūlo nemokamą ar nebrangią namų ir inžinerinių sistemų apžiūrą ar konsultaciją energijos taupymo tema. 					

Nurodytų simbolių (paveiksle apibraukta mėlyna punktyrine linija) reikšmes galite rasti skyriuje [Žymėjimai](#).

4. Jei norite grįžti į detalesnę informaciją apie veiksmą (jo aprašymą), spauskite ant mėlyna spalva pažymėto veiksmo pavadinimo arba ant nuorodos į papildomą informaciją simbolio (paveiksle apibraukta mėlyna punktyrine linija).

Veiksmai

Energijos rūšis

Įgyvendinimo trukmė

Taupymo potencialas

Investicijų poreikis

Pastangų poreikis

Įvertinti energijos suvartojimą namų ūkyje

- įvertinti energijos sąnaudas;
- nustatyti, kurie prietaisai namuose suvartoja daugiausiai energijos ir įvertinti galimybes sumažinti sąnaudas;
- pasiteirauti energiją tiekiančios įmonės, ar ji siūlo nemokamą ar nebrangią namų ir inžinerinių sistemų apžiūrą ar konsultaciją energijos taupymo tema.

Icons: Fire, Lightning, Gas, Magnifying Glass, Hourglass, Thumbs Up, Euro, Hand

5. Kiekvieno šių gairių puslapio apačioje pateikta nuoroda „Į turinį“, kurią paspaudę grįšite į turinį:

 [Į turinį](#)

Literatūros šaltiniai

1. Electric Vehicle Database. [interaktyvus], [žiūrėta 2024-08-16]. Prieiga per internetą: <https://ev-database.org/>
2. Lietuvos energetikos agentūra. Degalų kainų pokyčių apžvalga (2024 m. liepos 25 d.). [interaktyvus], [žiūrėta 2024-08-16]. Prieiga per internetą: <https://www.ena.lt/uploads/Degalu-kainos-pokyciai/2024/Degalu-kainu-pokyciai-2024-07-25.pdf>
3. Lietuvos energetikos agentūra. Kvietimai teikti paraiškas. [interaktyvus], [žiūrėta 2024-08-16]. Prieiga per internetą: <https://www.ena.lt/kvietimai-teikti-paraiskas/>
4. Lietuvos energetikos agentūra. Vidutinių išlaidų degalams pokyčių apžvalgos. [interaktyvus], [žiūrėta 2024-08-16]. Prieiga per internetą: <https://www.ena.lt/vid/>
5. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūra. 2024. Aktualūs kvietimai. [interaktyvus], [žiūrėta 2024-08-16]. Prieiga per internetą: <https://apva.lrv.lt/lt/aktualus-kvietimai-330/>
6. VŠĮ Lietuvos energetikos agentūra. 2024. Finansinė parama ir kompensacijos. [interaktyvus], [žiūrėta 2024-08-16]. Prieiga per internetą: <https://www.ena.lt/fin-par/>
7. Energijos vartojimo efektyvumo etiketė. [interaktyvus], [žiūrėta 2024-08-20]. Prieiga per internetą: https://europa.eu/youreurope/business/product-requirements/labels-markings/energy-labels/index_lt.htm ir https://energy-efficient-products.ec.europa.eu/ecodesign-and-energy-label/understanding-energy-label_en